

Bąblowica

Wiadomości ogólne

Bąblowica (echinokokoza) to odzwierzęca choroba pasożytnicza powodowana przez larwalną postać tasiemca bąblowcowego - jednojamowego (*Echinococcus granulosus*) lub rzadziej tasiemca wielojamowego (*Echinococcus multilocularis*).

Pasożyt umiejscawia się w jelicie cienkim zwierząt mięsożernych będących żywicielami ostatecznymi tj. lisów, jenotów, wilków, rzadziej psów i kotów.

Jego żywicielami pośrednimi są m.in.: świnię, owce, bydło, myszy, szczury, nornice, nutrie oraz **człowiek**, który jest żywicielem pośrednim **przypadkowym**.

Połknięte przez człowieka jaja tasiemca w przewodzie pokarmowym przekształcają się w postacię larwalne (onkosfery) przyjmujące formy torbieli. Larwy przez ścianę jelit przedostają się do krwi, z którą są roznoszone w organizmie człowieka. Najczęściej osiadają w wątrobie (ponad 60%), rzadziej w płucach (około 20%) mózgu i nerkach. Trafiają również do śledziony, mięśni, gałki ocznej, tkanki podskórnej, jamy brzusznej a także do kości. Pęcherz bąblowca rośnie wolno. Po roku uzyskuje średnicę ok. 1cm, a po kilku lub kilkunastu latach – kilka do kilkudziesięciu centymetrów.

Jak możemy się zarazić?

Do zarażenia dochodzi w wyniku połknięcia jaj bąblowca. Źródłem tego zarażenia są odchody żywicieli ostatecznych. Człowiek najczęściej zaraża się przez bezpośredni kontakt z sierścią psa lub poprzez spożycie niemytych owoców leśnych.

Do grupy wysokiego ryzyka należą osoby mające bezpośredni kontakt z lisami lub miejscami ich bytowania czyli myśliwi, leśnicy, zbieracze runa leśnego, chrustu, rolnicy i garbarze skór.

Wrażliwość

- jaja tasiemca są odporne na warunki środowiska oraz środki chemiczne
- są zdolne przetrwać długi czas w niskich temperaturach oraz ponad rok w wysuszonym kale
- zabija je temperatura powyżej 50°C
- w -70°C tracą inwazyjność dopiero po kilkudziesięciu godzinach

Występowanie

- Po raz pierwszy w Polsce bąblowca wykryto u lisów w 1994 roku w woj. pomorskim.
- Kolejne badania ujawniły jego powszechne występowanie w woj. warmińsko-mazurskim i podkarpackim.
- W 2006r. w woj. warmińsko-mazurskim liczba osób zarażonych bąblowicą wynosiła 10.

Objawy

Bąblowiec przez wiele lat może nie dawać żadnych objawów. Symptomy zależą od zaatakowanego narządu, liczby pęcherzy oraz powikłań. Rozwijające się stopniowo objawy kliniczne są głównie wynikiem ucisku rosnącej larwy na tkanki i podobne są do wolno rosnącego guza.

Umiejscowienie:

- w wątrobie: żółtaczka, pobolewanie w prawym podżebrzu
- w płucach: krwiotłucie, kaszel, duszność, bóle w klatce piersiowej, świąd
- w mózgu: bóle głowy, zaburzenia psychiczne wynikające z uszkodzenia mózgu (zespół psychoorganiczny)
- w nerkach: nawracające bóle, krwimocz, zaburzenie czynności nerek

W celu zdiagnozowania choroby stosuje się:

- USG
- tomografię komputerową
- rezonans magnetyczny
- testy serologiczne (np. test ELISA)

Leczenie

Leczenie obejmuje radykalny zabieg chirurgiczny usuwający zmianę (np. resekcja części wątroby) i dwuletnią terapię lekami przeciwpasożytniczymi. Niektóre przypadki bąblowicy nie wymagają postępowania leczniczego lecz jedynie obserwacji klinicznej, obrazowej i serologicznej.

Zapobieganie

- regularnie odrobaczać psy i koty
- osoby mające bezpośredni kontakt z żywicielami ostatecznymi bądź ich kałem powinny używać rękawic ochronnych
- po powrocie z grzybobrania lub leśnej wędrowki należy dokładnie umyć ręce
- owoce leśne trzeba przed zjedzeniem umyć pod strumieniem bieżącej, ciepłej wody
- zawsze przed jedzeniem należy myć owoce i warzywa